

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Гальцової Ольги Леонідівни на дисертаційну роботу
Муленка Андрія Івановича на тему
«Трансформація ІТ-сфери України на засадах мережевої
економіки», подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»**

На підставі детального аналізу дисертації Муленка А.І., поданої на здобуття ступеня доктора філософії та опублікованих за темою дисертації наукових праць і матеріалів щодо практичного впровадження результатів дослідження, можна зробити узагальнені висновки щодо актуальності, наукової новизни основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх обґрунтованості, достовірності, повноти викладу і практичного значення, а також загальної оцінки роботи.

Актуальність теми дослідження. Глобальні інформаційні зміни окреслюють нові вимоги та орієнтири для розвитку як національної, так і регіональної економіки. В свою чергу, цей процес визначатиметься необхідністю масштабної інформатизації економічних процесів та зростання частки ІТ-сектора у структурі економіки. Трансформаційні зміни в економіці країни та її регіонів виникатимуть в результаті широкого використання інформаційних технологій, інформаційних систем і мережі Internet, зростання значущості інформації і знань в організаціях і в цілому в бізнесі і, як наслідок, значних змін у формах, методах і інструментах управління. Отже, необхідність формулювання концептуальних положень та розробка теоретичних і практичних основ трансформації ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки, зумовило актуальність дослідження теми дисертаційної роботи Муленко А.І. Тому, враховуючи науковий інтерес, своєчасність та необхідність розробок, дисертація Муленко А.І. є своєчасною та актуальною.

Дисертацію виконано в межах тематики наукових досліджень Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського Міністерства освіти і науки України за темами «Трансформація національної

економіки в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії» (номер державної реєстрації 0118U003975) та «Управління національними соціально-економічними системами: міжрегіональні асиметрії» (номер державної реєстрації 0121U109221). Особистий внесок здобувача полягає у формуванні концептуальних основ трансформації ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки.

Наукова новизна одержаних результатів орієнтовані на розроблення комплексу сучасних економічних інструментів та визначення напрямів трансформації ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки., зокрема:

- удосконалено факторіальний аналіз формування ІТ-сфери, що базується на поділі факторів внутрішнього та зовнішнього впливу, яке сформовано на основі твердження, що галузь стає перманентною складовою соціально-економічних перетворень у національній економіці, починаючи з мікрорівня, закінчуючи макрорівнем, внаслідок чого виділено дві базові категорії факторів, що формують середовище ІТ-сфери – фактори внутрішнього впливу, в тому числі індивідуальні фактори; організаційні фактори; фактори реалізації конкретної інновації та фактори зовнішнього впливу (с.43-45).

- удосконалено формування груп моделей розвитку технологічних укладів, де за основу взято німецьку модель розвитку ІТ-сфери, через створення нових платформ для бізнесу та громадян, за умови гнучкого контролювання та створення сприятливих податкових та пільгових умов для малого та середнього бізнесу (с.103-106);

- удосконалено стратегічні орієнтири трансформації ІТ-галузі України на засадах мережевої економіки на основі впровадження нових типів взаємозв'язків між усіма ланками мережевої економіки (країною, урядом, підприємствами), що розділено на три етапи: формування механізмів, які будуть підтримувати мережеву економіку на мікро- та макрорівнях; зростання показників фінансової та комп'ютерної грамотності у населення; впровадження механізму розвитку (с.134-139);

- удосконалено розроблено модель реалізованих інтернет-послуг через дослідження впливу зайнятого населення, валового внутрішнього продукту на душу населення в (дол. США) та ВВП в грн. при якому проаналізовано значення мультиколінеарності за трьома видами (с.145-173);

- набули подальшого розвитку трактування категорії «мережева економіка» як сукупності елементів та факторів, що формують комплексну систему впливу на економічні процеси національної економіки, використовуючи інформаційні технології та трансформуючи економічну систему через триєдине поєднання компонентів комп'ютер – зв'язок – знання (с.36-37);

- набули подальшого розвитку поняття ІТ-сфери як галузі, організаційні форми якої сформовані з використанням обчислювальної техніки та систем зв'язку, задля реалізації функцій щодо створення, збору, передачі, зберігання, обробки інформації для всіх сфер суспільного життя (с.39-41);

- набули подальшого розвитку оцінка ІТ-сфери на рівні підприємства, рівня її технологічної зрілості з точки зору критеріїв завершеності впровадження елементів цифрової системи управління виробництвом, при якому українські підприємства ІТ-сфери віднесено до середнього ступеня впровадження цифрової системи управління виробництвом (с.107-109);

- набули подальшого розвитку стратегія взаємодії держави та підприємств ІТ-сфери, де з боку держави необхідно створити умови для сталого розвитку в галузі, щодо реформування нормативно-правових норм, покращити інвестиційну політику, модернізувати трудове законодавство, посилити право на інтелектуальну власність, забезпечити перехід робочої сили до країни з зарубіжжя, на регіональному рівні – активізувати залучення молоді до ІТ-компаній, місцевих асоціацій (с.179-183).

Практичне значення отриманих автором наукових результатів. Запропоновані рекомендації Муленко А.І. використовуються у практичній діяльності Громадської спілки «Федерація асоціацій малого та середнього бізнесу» (довідка № 15/21 від 15.03.2021р.), Всеукраїнської професійної

спілки працівників малого та середнього бізнесу «Єднання» (довідка № 14 від 25.02.2021р.).

Повнота викладу результатів дослідження у наукових фахових виданнях. Основні положення та найважливіші результати дослідження достатньою мірою висвітлені у публікаціях загальним обсягом 3,13 друк. арк., з яких особисто автору належить 2,54 друк. арк., у тому числі: 1 стаття у наукометричних базах Scopus і Web of Science; 4 статті у наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 6 – у матеріалах науково-практичних конференцій.

Загалом публікації здобувача відповідають вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Положення дисертаційної роботи, які складають наукову новизну, повністю висвітлені у фахових виданнях та обговорені на науково-практичних конференціях. Сформульовані у дисертації наукові результати, висновки, рекомендації і пропозиції належать особисто автору, є його науковим доробком. Особистий внесок здобувача є достатнім.

Дискусійні положення та зауваження по змісту дисертаційної роботи.

Разом із позитивною оцінкою наукових результатів дисертації Муленко А.І., слід відзначити низку положень, які є підставою для дискусії, містять певні недоліки та неточності. Йдеться про наступне:

1. В підрозділі 1.1, на с. 30 дисертації автором представлено графічне зображення елементів мережевої економіки, що трансформують економічну систему, слід було б в межах цієї схеми показати напрями трансформації по кожному елементу чи взаємозв'язки, що значно поглибило область дослідження.

2. У підрозділі 1.3 дисертації автором було проведено аналіз методичних підходів до оцінки ефективності функціонування ІТ-сфери на засадах мережевої економіки на основі міжнародних індексів вимірювання інформаційних технологій, в результаті чого було обґрунтовано показники, на

які слід орієнтуватися. Разом з тим, доцільно було б звернути увагу і на показники, що оцінюють ефективність мікро рівня, це дозволило більш конкретно визнати основні проблеми статистичного обліку показників підприємств цієї галузі.

3. На с. 94-95 автором обґрунтовано роль інституцій ІТ-сфери в Україні та основні напрями розробки національної політики в галузі ІТ. Відтак, автору слід було б поєднати чітко визначивши інституціональний вплив за різними напрямами стратегічного розвитку ІТ-сфери.

4. Обґрунтовуючи стратегічних орієнтирів трансформації ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки (с. 133-142) автору слід було б систематизувати існуючі чи розробити авторські індикатори, за якими можна було б оцінити діючі та перспективні стратегії розвитку ІТ-сфери.

5. Обґрунтовуючи основні аспекти державного регулювання діяльності ІТ-сфери України в умовах інтеграції до мережевої економіки автором детально проаналізовано зарубіжний досвід, обґрунтовано основні стратегії формування механізмів державної підтримки інформаційних послуг (с. 180-182). Але робота значно виграла б, якби автор ув'язав свої пропозиції з дослідженнями основних інституцій, чітко показуючи їх вплив на ефективність розвитку галузі та доповнив би конкретними показниками оцінки ефективності державного регулювання галузі.

Проте, наведені положення не заперечують високий науковий рівень проведеного дослідження та носять рекомендаційний характер. Дисертант продемонстрував гарне розуміння та відчуття актуальності проблеми. Дисертаційна робота є кваліфікованою науковою працею, виконаною автором особисто, характеризується єдністю і логікою викладення, містить науково обґрунтовані теоретичні результати і методичні положення, які мають безперечно практичну значущість для формування рекомендацій щодо напрямів трансформації ІТ-сфери України на засадах мережевої економіки.

Загальний висновок із дисертаційної роботи

Аналізуючи позитивний науковий доробок автора і вище зазначені зауваження вважаю за необхідне зробити наступний висновок: дисертаційна робота Муленко Андрія Івановича на тему «Трансформація ІТ – сфери України на засадах мережевої економіки», є закінченою роботою, виконаною на актуальну тему, має наукову новизну та практичну цінність, відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167, а її автор Муленко Андрій Іванович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності * 051 Економіка.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри маркетингу, національної економіки
та міжнародних економічних відносин,
Класичний приватний університет (м. Запоріжжя).

О.Л. Гальцова

Підпис д.е.н., проф. О.Л.Гальцової
ЗАСВІДЧУЮ
Вчений секретар Класичного приватного
університету

О.В. Кіктенко

*Вузук надіслав 09.01.2021 р.
Ученій секретар О.В. Кіктенко*